

Cap. Conſuetudin. de Cleric. non reſid.

Cap. Olim de verbor. ſignificat.

Conc. Trid.

Ratio pro Aſſertione manifeſta.

Conc. idem

Aſſertio 2. ex diſtributiombus portionem debere pauperibus.

Quando autem tota Præbenda in eis conſiſtit, nõ diſtribuantur quotidiè, ſed in fine anni. Similiter in Cap. Conſuetudinem, vnico de Cler. non reſident, in 6. ibi: Diſtributiones quotidiana, qua aliàs Manualia Beneficia, ſeu victualia nuncupantur. Vbi Gloſſæ id obſeruant, quas communiter Doctores ſequuntur. Hinc Præbenda ſic dari ſolita diſtributionis nomine non comprehenditur, ſed vt quid ab illis diſtinctum in Cap. Olim, de verb. Signific. ibi: Præbendam, qua tantum reſidentibus de communi conſertur, ſicut vni ex alijs, de communibus prouentibus, & Manualia Beneficia non conſerrent, &c. Manualia enim Beneficia diſtributiones quotidiana ſunt, iuxta id, quod ex Bonifacio VIII. in citat. Cap. Conſuetudinem, iam expreſſum habemus. Concilium etiam Tridentinum Seſſione 21. Cap. 3. ibi: In quibus nulla ſunt diſtributiones quotidiana. & Seſſione 22. Cap. 3. Illius diei diſtributionem amittant, &c. Sic alibi. Videntur Dom. Solorzanus citato Cap. 14. num. 23. & ſeqq. Vbi plures Auctores ita de diſtributionibus ſentientes adducit, quibus addendi P. Thomas Sanctius citato Cap. 2. Dub. 11. præter id quod Dub. 46. citat. vt certum præſupponit in illius initio; diſtributiones ſcilicet eſſe partem diſtinctam à groſſa Beneficij, & qua titulo illius datur. Pater Reginaldus ſupra, numer. 22. & 23. in cuius fine clarè oſtendit ſe de quotidianis diſtributionibus fuiſſe locutum: P. Bauny ſupra, quaſt. 24. qua per errorem impreſſionis eſt. 23. Dub. 6. licet omninò contrarius ſibi in eo; de quo inferius. P. Fragoſus Tomo 2. Lib. 10. Diſputat. 23. §. 1. numer. 2. & 13. Verſ. Tertio limitatur, vt alios omittam.

21 Ratio autem eſt manifeſta. Quia non eſt titulus aliquis, propter quem Præbendam accipientes modo dicto ab obligatione communi Præbendariorum eximendi ſint. Quod enim hoc aut illo modo Præbenda detur, illius ſubſtantiam non variat, neque ſpecialis labor Præbendarij adicitur, quandoquidem vt lucrentur, neceſſariò aſſiſtere debent, vt ſtatuitur in Concilio Tridentino Seſſione 24. Cap. 12. ibi: Non liceat vigore cuiuſlibet ſtatuti aut conſuetudinis, ultra tres meſes, ab eſdem Eccleſijs quolibet anno abeſſe, &c. Habet ergo modus dictus diſtributionis illud ſpeciale, vt amilla à non aſſiſtentibus accretant iis qui aſſiſtunt: quod non accideret, ſi Præbendario cuiſlibet certa eſſet quantitas annuatim designata: pro quo Couarruias adductus num. 9. vbi de hac dictum diſtinctione. Quod quidem tantum abeſt vt obligationem Præbendariorum minuat, vt potius augeat: quia hoc modo locupletiores redduntur, vt in omnibus omnem ſufficientiam habentes abundant in omne opus bonum, iuxta Apoſtoli monitum, & ita diſpergant, & dent pauperibus. 2. Cor. 9.

22 Dico ſecundò. Etiam vbi diſtributiones non ſunt tota Præbenda, ſed portio aliqua ex decimale maſſa detracta, tenentur illas lucrantes ad eundem expendendi modum, de quo in Aſſert. præced. Sic Sarmientus, & Nauarrus, quos adducit & ſequitur P. Sanctius Dub. 46. citato. P. Bauny Dub. 6. contrarius ſibi, vt iam dixi: ſed poſteriori ſtandum Aſſertioni, vt teſtamento, quo priùs facta reuocantur. Vt autem in gratiam viri docti contrarietatem talem explicatione commodè

propulſemus, dici poteſt in priori loco, vbi ſic ſtatuit: Dico ſecundò: Nec de annonis diarijs, quas diſtributiones nominant, quidpiam eſſe pauperi dandum, quod negatum in negantibus ceſſat exitum: de diſtributionibus loquit, quæ ad quotidianum victum neceſſaria ſunt, ita vt nihil ex illis ſuperfluat. In ſecundo autem, vbi ſic inquit: An ſi diſtributiones diaria ſint his, qua ad victum, ſuique ſuſtentationem honeſtam ac decentem, Beneficiarius exigit, ampliores reneantur, quod de ijs reliquum erit, in res pias, in opumque commodum impendere? Et reſpondet ſtatim ſic Omnino, nam omnia bona Eccleſie ſunt eiſdem generis & conditionis. Et probationem latius exequitur: ibi inquam de alijs loquit, quæ abundantiores ſunt. Bene verum eſt rationem ab eo pro Aſſertione priori adductam explanationi iſti non congruere: arguit enim ex eo quod Præbendarius ob miniſterium ſuum mercedem illam diariam accipiat, cuius & dominium comparat; & idè ab Eccleſia non poſſe onus illud imponi, ſicut neque patrimonialibus, quia quaſi patrimonialia ſunt. Quæ ratio probat, etiamſi aliquid ſuperfluat, non eſſe obligationem ad illud piè expendendum, ſi verè quidquam probat iuxta Auctoris mentem, pro qua hæc ſatis. Fundamentum autem Aſſertionis noſtræ iam indicatum eſt, quia diſtributiones non habent conditionem diuerſam ab alijs fructibus Præbendæ, neque ex modo, quo tribuntur, illa fundari poteſt, ſicut de diſtributionibus, in quibus tota eſt Præbenda conſtituta, dicebamus. Et illo irrefragabili fundamento præſuppoſito, videtur euidentis confequentia circa quotidianas, de quibus loquimur. Neque illæ abſolutè pro diaria ſuſtentatione dantur: alioqui quod reliquum eſt Præbendæ & maior eſt illius pars, deberet in pia opera diſperdiri: quia congruè detracta, id quod ſuperfluit, ſic expendendum eſt, de quo ex profeſſo dictum Tit. 13. num. 72. & ſeqq. Hoc autem quis admiſerit? Dantur ergo vt diarium ſubſidium, & leuamentum laboris, & deſidii excitamentum, iuxta dicta num. 12.

23 Neque obiecta vrgent: licet enim ſtipendium laboris ſint, id etiam habet Præbenda tota, quia Beneficium datur propter officium; & tamen onus illud pietatis adneſcitur. Cui quidem non obſtat dominium earum adquiri: nam & iis, quæ ſic acquiruntur, poteſt onus charitatis imponi quod grauitè quidem vrgat, nec tamen implemènti defectus obligationem reſtitutionis inducat: eſt enim obligatio velut paterna ab Eccleſia impoſita; Pater autem non ex iuſtitia, ſed ex pietate tenetur ſubuenire neceſſitatibus filiorum iuxta communem ſententiam. Et ita poteſt quis donationem patri facere intuitu filiorum, vt illis ſcilicet in neceſſitate ſuccurrat, nullam ſpecialem eidem obligationem adiciens, ſed vt illi, quæ ipſi eſt propria, ſatisfaciat: quod ſi non fecerit, ad reſtitutionem non tenetur eiſdem filiis faciendam pro quo videri poſſunt P. Leſſius Lib. 2. Cap. 9. n. 152. P. Filliucius Tract. 28. n. 4. P. Azor Tomo 2. Lib. 2. Cap. 4. quaſt. 26. P. Reginaldus Lib. 20. n. 10. Baſſus verb. Alimenta, n. 5. Sayrus in Clau Regia Lib. 7. Cap. 5. n. 15. & apud eos alij, vt non videatur circa hoc poſſe dubitari.

P. Bauny contraria dicta conſiliantur.

Fundamentum Aſſertionis.

Obiectis ſi ſatis. Vbi quod ei, cuius dominium adquiritur, poteſt onus pietatis imponi.

C A P V T V.

Quid circa congruitatem ſuſtentationis obſeruare Indici debeant Præbendarij.

24 DICTUM de hoc Titulo 13. num. 72. & ſeqq. & ſpecialiter num. 75. cum de Episcopis ageremus: ibi enim dicta ad Præbendarios ſunt, proportionem perſonarum ac reddituum ſeruata, penitus aduocanda. Sed vt aliquid magis ſpeciale pro eiſdem adijciamus

Aſſertio 1. Quæ vanitatem ſaculi redolent, non poſſe in Congrua comparari & qua illa.

Lucæ 16. v. 19.

D. Bernardi præclaræ declamatio.

Dico primò. Præbendarij Indici non poſſunt ad Congruam referre, quæ ſæculi redolent vanitatem, qualia ſunt veſtes holocricæ magni pretij, aur earum varietas; ſerui multiplices, & eorum pretioſus ornatus, quem & in Episcopis damnat Dom. Villaroel, & ipſe Episcopus Parte 1. Quaſt. 2. Art. 3. num. 14. Qui & pro eorundem conuiuijs videndus Quaſt. 3. Artic. 1. & Parte 2. Quaſt. 14. Artic. 4. num. 36. Lecti curioſitate mirabiles, & operimentis planè regijs curruſ vrbani nobiliorum curribus exæquandi; aulae ſimilis qualitatibus: menſæ ex auro & argento ſingulariter ſpectabilis apparatus, & quotidiana fercula illius inſtar, qui epulabatur quotidie ſplendidè, conſequenter ad illud: Qui induebatur purpurâ & abyſſo. Lucæ 16. verſ. 19. Sic enim fiet vt multi Lazari ſint, qui neque micam pro tolerandâ lazari, neque malagma pro curandis, aut panniculum pro leniendis vlceribus aſſequantur. Et hæc quidem ſatis comperta ſunt: cum Principes potius deceant, quam Chriſti miniſtros, & Chriſtianæ moderationis exemplaria, quibus commendati pauperes, quibus pia opera demandata: pro quibus Fideles in ſadore vultus ſui terram colunt, non vt ſæculi pompas nutriant, ſed vt decentem & honeſtam viuendi rationem, talibus adiuui præſidijs cum omni tranquillitate complectantur. Ideo contra huiuſmodi meritò Dignus Bernardus inuehitur Epistol. 42. Col. 3. ita ſcribens; Clamant verò nudi, clamant ſameſici, conqueruntur, & dicunt: Nobis frigore & fame laborantibus quid conſerunt rotæ mutatoria, vel extenſa in periculis, vel plicata in manibus? Noſtrum eſt quod eſſenditur, nobis crudeliter ſubtrahitur quod maniter expenditis. Et nos Dei plasmatio, & nos ſanguine Chriſti redempti ſumus. Nos ergo fratres veſtri: videte quale ſit de fraterna portione paſcere oculos veſtros. Vita noſtra cedit vobis in ſuperfluis copias. Noſtris neceſſitatibus detrabitur quicquid accedit vanitatibus veſtris. Dum ergo mala de vna prodeunt radice cupiditatis, dicit & vos vanitando, & nos ſpoliando perimitis. Huc accedit, quod hæc omnia nec negotiorum ſtudio, nec proprio manuum exercitio vobis laboratiſ: ſed nec iure hereditario poſſidetis: niſi & forte vos in corde veſtro dixeritis: Hereditate poſſidemus Sanctuarium Dei, Pſalm. 82. v. 15. & hæc pauperes modo quidem coram Deo tantum, cui corda loquuntur. Ceterum in futuro ſtabunt in magna conſtantia aduerſus eos, qui ſe anguſtiantur. Sap. 5. v. 1. Stante quidem pro eis Patre orphanorum, & iudice viduarum. Pſalm. 67. v. 5. Ipſius enim tunc vox erit. Quamdiu non ſcepſis vni de iſtis minimis, nec mihi ſcepſis. Matth. 25. verſ. 45. Hæc ille, & alia, ad quæ Præbendariorum debet attentio commoueri, & conſcientiæ remorſus fideli eorum exauditione; non ſe riptorum quorundam nimis laxa doctrina loſpiri. Pro quo & Auctores quamplures congerit Aſonſus de Valdes in Tractatu de Eleemoſyna pag. 42. Col. 2. & ſeqq.

45. Hæc ille, & alia, ad quæ Præbendariorum debet attentio commoueri, & conſcientiæ remorſus fideli eorum exauditione; non ſe riptorum quorundam nimis laxa doctrina loſpiri. Pro quo & Auctores quamplures congerit Aſonſus de Valdes in Tractatu de Eleemoſyna pag. 42. Col. 2. & ſeqq.

25 Dico ſecundò. In vrbibus præcipuis Indiarum, vbi curruſ ſunt honorarij in vſu, poterunt Præbendarij iis vt, ſi pro neceſſitate magis, quam pro vanitate videantur adhiberi, quod eorum ſtructura & ornatus facient manifeſtam. Nouimus aliquos ex primarijs Dignitatibus, qui numquam vt illis vterentur, adduci poterunt. Neque erat illud puſillo animo tribuendum; ſed quia ſuperfluum exiſtimabant, quibus vna erat terenda via; à domo ſcilicet in Eccleſiam; vel ſi quæ rarior alia, pedibus ſimiliter decurrenda, vel ſi libeat, muſa decenter inſtrata. Niſi ſomnium id dandum conſuetudini, & aliquali neceſſitati cum moderatione dicta: ſic enim multi timoræ conſcientiæ, & doctrinæ non vulgaris faciunt; idque ſine ſcandalo. Si non ſit notabilis in ornatu exceſſus, peccatum erit aliquod, quia & aliquid in eo vanitatis; ſed non mortale; cum aliàs ſumptus iſte quotidianus non ſit: quod & de ſellis geſtatorijs, aut curtilibus, ac ſimilibus pariter aſſerendum. Vbi & perſonarum dignitas attendenda: nam vt bene ait P. Bauny in Præſidio Beneficiorum Diſput. 15. Quaſt. 24. qua per errorem typographiæ eſt 23. poſt dicta ab eodem Quaſt. 16. vbi alios magis in ſpeciali loquentes inducit: plura Decano licent, quam ſimplici Canonico: vt enim ille meritis ac dignitate præſtat: ita & ſplendidior deceat agendi ratio; vnde & conſequenter plura licent Canonico, quam Portionario, & huic etiam plura, quam dimidiam habenti portionem. Pro quo & P. Molina Diſput. 145. §. Primum eſt. & ſeqq. & P. Thomas Sanctius Lib. 2. Conſiliorum Cap. 2. Dub. 41. num. 1. & 9. ex quibus & alij D. Michadæ Tomo 2. pag. 62. n. 4. Sed ille eſt Indiarum abuſus; vt eſſe omnes pariter velint: & illi, quorum parentes mechanicis ſunt opificio noti, vbi dignitatis aliquid in Eccleſia ſint adepti, primarios pergant dignitate & ſanguine Præbendarios exæquare. Sed ſua ſit multus laus, qui Propheticum illud audientes: Sta in gradu tuo. Dan. 10. v. 11. in eo contenti, & iuxta illius qualitatem agentes, nihil inſolentiæ permitteant, nihil deferunt vanitati.

26 Dico tertio. In Præbendaris Indici plus aliquid ſplendoris licet quam in Europâ, vbi fides altas egit radices; & ratione illius plus etiam ad congruam ſuſtentationem aſſumi poteſt. Id ex eo oſtenditur, quia apud Indos ſplendor iſte peculiarem auctoritatem inducit, & reuerentiam parit, quæ & apud Europæos neceſſaria eſt, ne in regionibus iſtis ex illius defectu gratia incommoda ſubſequantur. Sic colligitur ex Ferdinandò Zurita in Enchiridio Indico Quaſt. 32. Propoſt. 1. qui tamen Propoſt. 2. addit id intelligendum niſi pauperes grauitè egeant. Sed certè quod inde pijs operibus detrabitur; ſingulari eſt morum honeſtate ſupplendum, & eorum ſplendore exterior ille ſplendor ſuperandus. Pro quo D. Bernardus Epistol. citata ſic habet: Vos autem abſte vt in talibus honorificandum quæcietis miniſterium veſtrum.

Aſſertio 2. Quid in vrbibus præcipuis. Vbi præſertim de curatibus hoſpitijs noſtra.

Dignitas, tam attendenda perſonarum.

In Indiarum abuſus.

Aſſertio 3. In quibus plus aliquid ſplendoris licet.

Sed mori ſplendore iſtius ſubſtranda.

D Bernar-
dus.

Videntur quidem honorifica, sed oculo, qui videt in fa-
cie, non qui videt in abscondito. Nam que videntur in
abscondito nullis apparent fucata coloribus: spectabilia
sunt tamen. Nullis condita saporibus; prædulcia sunt
tamen. Nullis elenata culminibus; excelsa tamen. Ca-
lidas, charitas, humilitas, nullius quidem coloris sunt;
sed non nullius decoris. Nec mediocris decoris, qui divi-
nos quoque delectare possit aspectus. Sic ille. Quomo-
do autem pro augendo splendore novis dignita-
tibus, congruam non liceat augere, bene explicat.
Card. Lugo in Resp. moral. Lib. 5. Dub. 11.

Affertio 4.
Pia opera
ubi extrin-
cenda.

27. Dico quartò. Circa pia opera id de Præ-
bendariis dicendum, quod de Episcopis Titulo
13. num. citatis, ubi an debeant in loco Beneficij
fieri, an possint esse ultramarina? & pro hoc vlti-
mo pugnat P. Bauny Dissut. 15. citata Quæst. 23.
Dub. 6. arguens Primò, quia de voluntate oppo-
sita Papæ litteris scriptis non constat, aut Cano-
nicis. Vbi enim illi? Quando, & à quibus Benefi-
ciarius promulgata? Secundò. Ex Ecclesiæ in om-
nes partem charitatis. Tertiò. Ex communi
omnium sensu, & recepta vbiq; consuetudine,
quam erroris arguere, non parua fuerit in Poli-
tici imprudentiæ. Sed ad primò & tertium de
consuetudine, ex dictis citato loco potest facile re-
sponderi. Nec verum absolute est sic omnium
sensum habere, cum sint qui secus sentiant, ha-
beatque illud non leve in sacris Canonibus fun-
damentum. Et ijs, quæ citato loco adduximus, addi
potest id, quod in Extrauag. Execrabilis, de Præ-
bendis & dignitatibus, ait Ioannes XXII. dum in-
ter inconuenientia, quæ ex Beneficiorum plura-
litate sequuntur, illud recenset, quòd hospitalitas
in ipsis Beneficiis debita non seruatur. Non vrget au-
tem magis hospitalitas, quam alia Ecclesiarum
aut pauperum necessitates, quas in Beneficiorum
loco, de quibus agimus, non occurrere est mora-
liter impossibile. Vnde & P. Molina ad Dicece-
sim tantum huiusmodi facultatem admittit; & in
casu raro extra illam asserit prorogari. Et Glossa
circa citatum locum verb. Debita, sic habet: In-
tellige, solita & congruens iuxta quantitatem prouen-
tium Beneficij. Sic illa ex Hostiensis in Cap. De
Monachis, de Præbendis. Pergit autem sic dicens:
Pro hoc autem quid dicit, Debita, videtur quòd ne-
cessitatis, non tantum voluntatis est hospitalitas. Et in
Beneficiis hoc certum est. Cap. Florentinum 85. dist.
& 42. dist. 5. 1. Hæc Glossa. Ex quibus appa-
ret quantum vrgeat obligatio dicta, vel qualis sit
obligationis huiusmodi fundamentum. Ad se-
cundum autem dici potest affectum Ecclesiæ ar-
dentem esse erga omnes filios; illis tamen suffi-
cienter ab eadem prouisum; cum in omni Chri-
stianâ dicecesi sint ex illius dispositione, qui pos-
sint subuenire, quòd si non ita fiat, sed contra-
rium arbitrio Præbendariorum relinquatur, mi-
nor eius appareat affectus; quia sic multi possunt
remedio opportuno destitui, Beneficiariis ad ex-
traneos inclinatis & quidem in Europæ Prouin-
ciis facilis id posse admitti, quia si Beneficiarij
vnius Dicecesis in aliam per pia opera sunt prop-
tensu, sperari potest vt & Beneficiarij alterius
pro illa opera pietatis instituant, sicque inter om-
nes compensatio reperitur. Quod tamen in In-
diis non accidit: nullus enim in Europa degens
de Indiis curat, vt subueniat indigentibus; aut
pia opera pro communi vtilitate constituat. Ni-

Non esse
necessariu
in loco
Beneficij,
probat
P. Bauny
tripliciter.

Fit satis 1.
& 3 ratio-
ni.

Extrav.
Execra-
bilis.

Glossa.

Hospita-
tas quomo-
do debita.

Secunda
ratio elu-
ditur.

Quis of-
ficii pars
omissa sub
mortali
trans-
gressionem
inducat.

hilominus videatur moderatio exposita Titulo 13.
numer. 83.

C A P V T VI.

De obligatione Indicorum Præbenda-
riorum circa assistentium in diuinis
Officiis.

28. Dico primò. Circa obligationem di-
ctam consulenda sunt Ecclesiarum
statuta, quæ in forma erectionis so-
lent apponi, & illis standum, ita vt si defectus
occurrat; iuxta communes regulas, quas Docto-
res in hac tradunt materia, & diuersitatem pro-
babiliu opinionum debeat iudicari. Sic P. Tho-
mas Sancius Lib. 2. Consistorum Cap. 2. Dub. 102.
qui asserit statuta Ecclesiarum communiter ha-
bere, quod est in Concilio Basiliensi dispositum
Sessione 21. Cap. Quo tempore quisque debeat esse in
Choro. Sic autem ibi: Qui in Matutinis ante finem
Psalmi. Venite exultemus: & in alijs horis ante finem
Primi Psalmi, & in Missa ante vltimum Kyrie eleison,
vsque ad finem diuino Officio non intersuerit, nisi forte
necessitate cogente, petita, & obtenta à Præside Chori
licentiâ, discedere oporteat, pro illa absens habeatur.
Hæc Concilium. Sed certè statutum illud, si ser-
uatur alicubi, non ex vi illius, sed ex conuenien-
tia, quæ in re apparet, receptum debet reputari
quia statuta dicti Concilij vim obligandi non
habent, nisi nonnulla, & quidem pauca, quæ vt
admitterentur conueniens fuisse Sedes Apo-
stica iudicauit. Pro quo Laurentus de Franchis in
Controuersijs pag. 196. Vnde circa prædictam af-
signationem non est vbiq; consuetudo eadem,
vt ex Petro Moneta tradit Bonacina Tomo 1.
Tractatu de Horis Canonicis Dissut. 1. Quæst. 5. Pun-
cto 2. n. 12. s. Verum, quia

Affertio 1.
Statuta
Ecclesiarum
seruanda
circa as-
sistentiam.

Quid ex
Concilio
Basiliensi.

Non obli-
gare illud.

29. Dico secundò. Stante statuto dicto,
Concilio Basiliensi conformi, aut alio quòuis,
quoad omissionem distributionum, non ideo il-
lius transgressio iudicanda est mortalis ad effe-
ctum adimplendi præceptum, diuini officij reci-
tandi, aut lucrandi fructus Beneficij. Sic P. Sua-
rez Tomo 2. de Religione Tract. 4. Lib. 4. qui est de
Horis Canonicis Cap. 25. numer. 15. & 16. P.
Vincentius Tancredi de Religione Lib. 4. Tract. 3.
Dissut. 6. numer. 8. Quod etiam ex aliorum do-
ctrinâ colligitur, & magis in speciali ex Bonaci-
na, & Moneta supra ex quibus & Diana Parte 2.
Tract. 12. Resolut. 26. in fine. Et quoad priorem
partem de transgressione circa generalem obliga-
tionem recitationis Officij, ex eo ostenditur, quia
pars illa non est notabilis vt communissima Do-
ctorum sententia firmat, pro quâ videndus Dia-
na supra Resolut. 41. & Parte 5. Tract. 5. Resolut.
26. & Parte 12. Tract. 2. Resolut. 44. P. Palaut
Tomo 2. Tract. 7. Dissut. 2. Puncto 5. num. 1. P.
Thomas Sancius in Opere morali Lib. 1. Cap. 4.
num. 18. P. Bauny in Praxi Beneficiorum Dissut.
13. Quæst. 7. D. Elcobar. à Corto Tractatu de
Horis Canonicis Quæst. 4. s. 6. circa particulam In-
tegrè num. 22. Bailæus verb. Hora Canonica s. n. 2.
vbi diuersas circa hoc Auctorum sententias con-
gerit, & earum aliquas nimis laxas. Medium te-
nuere

Affertio 2.
Vbi rece-
ptum illud,
aut aliud,
quæ inde
obligatio.

Quis of-
ficii pars
omissa sub
mortali
trans-
gressionem
inducat.

P. Suarij
præferenda
sententia.

nuere beati. Et hæc laus sit P. Suario, qui num.
16. citato, sic concludit: & saltem videtur necessa-
rium vt nulla Hora integra dimittatur, neque pars ali-
cuius Horæ, quæ æquualeat minimæ Horæ vel dimi-
diæ parti eius. Si autem hanc non attingat, non vide-
tur esse peccatum mortale. Sic ille, qui ita præmille-
rat: Quare si è contrario quis omittet serè dimidiam
partem Completorii, non viderem dicere illum peccare
mortaliter, quia reuerà respectu totius officij dici illa non
videtur notabilis pars, nec in se & absolute videtur tam
gravis materia. Hæc doctissimus ille Magister;
pro certitudine sententiæ P. Suarij militat P. Tur-
rianus in Selectis Parte 2. Dissut. 31. Dub. 32. vbi
ait oppositam de integra minori Hora non esse
probabilem. Ex quibus colligit Cap. 30. n. 12. &
13. tunc oriri obligationem restitutionis quoties
omissio est mortaliter peccaminosa: quod acci-
dit quando duodecima pars totius Officij omitti-
tur: id quod ex Bullâ Pij V. circa taxationem in
huiusmodi omissionibus in ordine ad restitutio-
nem deduci arbitratur. Neque credendum est
statuta Ecclesiarum maiorem obligationem in-
ducere ex statuentium intentione, quia de hoc
minime constat, neque opus erat ita arctare con-
scientias, quas in eo genere voluit Pontifex non
vrendas; cum ad finem statutorum satis esset
impositio multæ; quia vt sapienter philoso-
phatur P. Suarez citato num. 15. hoc fundari po-
tuit in prudenti gubernatione Chori, quia multi
homines magis mouentur timore pœnæ, vel in-
commodi, quam culpæ.

Pœnam ex
omissione
non incurri
ante senten-
tiam.

30. Secundum autem ex hoc ipso probatur:
nam cum sit pœna, non priuatur, nisi post senten-
tiam. Licet amissio ob defectum interessentiæ
ante sententiam incuratur, quia Bonifacius VIII.
& Concilium Tridentinum eius Constitutionem
approbas, reddunt dominij inhables recipien-
tes, de quo num 34. vt bene expendit P. Fragofus
Tomo 2. Lib. 10. Dissut. 23. s. 4. num. 9. Secus ta-
men accidit in pœnâ per statutum positâ circa in-
teressentiæ modum, pro quâ inhabilitas talis non
interuenit, & ita applicari potest doctrina citati
Auctoris num. 10. Pœna ergo per sententiam
infligenda, quæ in hoc genere non est iuxta or-
dinariam iuris formam pronuntianda, formato
processu; sed iuxta Ecclesiarum stylum, designa-
to Punctatore, de quo Zerola verb. Hora Canoni-
ca, ad Octauum, & Concilium tertium Act. 3.
Cap. 26. Vnde si circa hoc diligentia Punctatoris
defuerit, in conscientia foro nulla est obligatio,
quia ibi ad summum interuenit peccatum venia-
le, & propter illud obligatio restitutionis in ma-
teria, de quâ loquimur, imponenda non est; vt
bene P. Suarez citato Cap. 30. num. 13. Qui licet
cum ea distinctione, quam exposuimus, & pro-
batimus, non loquatur, sicut nec P. Vincentius
Tancredi, quatenus statuti specialis non memine-
runt, sed iuxta obligationem à Pio V. impositam,
& vrget etiam extra Chorum recitantes proce-
dant, in eo certè suffragantur. Si præterea adda-
mus id quod de pœnâ ante sententiam incurren-
dâ diximus, ab omnibus non probari: id enim
negat P. Bauny cum alijs Tomo 1. Dissut. 15. quæst.
18. & quia illi de Missâ non loquuntur, iuxta
iporum, & aliorum doctrinam proportionaliter
est dicendum, partem à Concilio assignatam non
inducere obligationem restitutionis, quia exigua

Pro omis-
sione ve-
niali non
vrgeret.

Quid circa
Missam.

est. Quamuis autem ex eo quòd dicunt commu-
niter Doctores circa obligationem audiendi
Missam, designantes quæ sit pars notabilis, cuius
omissio graue peccatum inducat, non videatur
posse argui, quia obligatio illa pro diebus tantum
est festiuis, & Præbendarij etiam in profectis tenentur
assistere; & in festiuis etiam possunt dicen-
do Missam, aut eam audiendo, à Conuentuali
distinctam, satisfacere: nihilominus optima illa
habenda regula, quia ex ipsâ intelligitur quamam
sit pars notabilis, alias dicendum propter omis-
sionem in Missâ nihil in foro conscientia deberi;
quod non est vllatenus admittendum. Quemad-
modum licet possit extra Chorum obligationi
Horarum Canonicarum Præbendarij satisfacere,
& ita ratione præcepti circa illas non teneatur
ad aliam recitationem: teneatur tamen ratione offi-
cij, si fructus sit Præbendæ lucraturus. Credo au-
tem ante Euangelium debere assistere, quia illud
in Missâ solemni singularem celebritatem habet,
& cultus illi specialissimus adhibetur, vnde & pro
eo cantando Minister facer Presbytero proximus
traditione libri Euangeliorum consecratur.

Optima
regula.

31. Quamquam non videatur improbabile
Missam instar Horarum posse computari, vt tunc
ei satisfactum sit, cum maiori parti sit assistentia
adhibita, vnde ab Offertorio videtur sufficere, vel
fortè minus aliquid, proportionem habita etiam ad
Matutinum, iuxta id, quod tenet P. Filliucius
Tractat. 23. Cap. 20. num. 219. & Diana citata Re-
solut. 26. peccare scilicet mortaliter omittentem
dimidiam Horam, sed non teneri ad restitutio-
nem. Id quod est etiam P. Suarij doctrinæ confor-
me citato num. 12. vbi sic ait: Ex dictis ergo colligo,
per argumentum à contrario, vel potius à definita legis
taxatione, pro minori omissione, quam sit vnus Hora
integra, non contrahi aliquam obligationem restitu-
endi; solum enim taxatum est, quod pro singularum Ho-
rarum omissione restituendum sit. Cum autem sit lex
rigorosa, videtur restringenda ad terminos suos: præ-
sertim cum peculiariter sit facta ad declarandam resti-
tutionem pro rata temporis & Horæ. Sic ille, addens
statim id, quod ex eodem retulimus num. 29. &
sequitur P. Fragofus Tomo 2. Lib. 10. Dissut. 22.
s. 5. num. 9. & vt verum fatear, non apparet da-
dum positâ eiusdem resolutioni conforme, vt
verba adducta possunt reddere manifestum. Cum
enim lex rigorosa sit, & peculiariter pro taxandâ
restitutione sit lata, ad suos est terminos restringenda:
& ita cum non Horæ partem, sed Horæ
absolute dictæ omissionem ad inducendam obli-
gationem restitutionis exquirat, dum id P. Sua-
rez amplectitur, & pro fundamento statuit, non
videtur consonum ad medietatem minorum
Horarum, & proportionales Matutini partes
obligationem prorogare. Et ita P. Filliucij, &
Diana sententia non displicet P. Vincentio Tan-
credi supra, Diss. 16. Quæst. 5. At, Filliucius, & P.
Pellizzario Tract. 5. Cap. 8. n. 21.

Instar Ho-
rarum pos-
se compu-
tari.

P. Suarez.

Hora non
integra o-
missionem
non indu-
cere obli-
gationem
restitutio-
nis.

32. Dico tertio. Si per statutum non vrgeat
obligatio assistendi omnibus Horis, sed per assi-
stentiam V. g. in Matutino compensari possit as-
sistentia in primâ, vt alicubi est in vlt, possunt se
Præbendarij eidem conformare. Id videtur cla-
rum: quidquid circa vsum dictum in Ecclesijs
Indicis obnitatur Dom. Reyna Tomo 1. de Perfecto
Præbato, Lib. 4. Tractat. 1. Cap. 8. Quia statuta hu-
iusmodi

Affertio 3.
Assistentia
pro vna
Horâ posse
suppleri per
aliam, si
statutum
valeat.